

Bismillohir-Rahmonir-Rahim

Zihi isming azim, rahmonlig'u rahimlig'ing - vojibut-taKjzim. Ism - sening isming va rahmonliq va rahimliq - sening qisming, sen - ganj va ofarinish bT"tilisming. Isming jamKji sifoti - asmoi husno, rahmonlig' va rahimliging'g'a yuz ming hamdu sano. Rahim ham sen, rahmon ham sen, azim ham sen, subhon ham sen. Subhonolloh, ne kibriyovu azamatdurkim, sendin o'zgaga vujud itloqi bo'hton va tuhmatdur. Zoting - qayyumi barhaq, vujudung boqiyi mutlaq. Sendin o'zga mavjud ko'runganlar namudi benamud, balki nobudu nomavjud, vujud va mavjuddin sen maqsud. Taolo shaKjnuka va amma ehsonuka va lo iloha g'ayruka. Yo vadud va MaKjbudi vojib ul-vujud.

HAMD. Ilohi, azamat va jabarut sening shaKjningdadur va mulku malakut - sening hukmu farmoningda, azaliyatingg'a bidoyat yo'q va abadiyatingg'a haddu nihoyat yo'q. Dahr gulshanida har giyohu yafrog' - sening hamdingg'a zokir va sipehr anjumanida har harfu avroq - sening neKjmingg'a shokir. Jamoliyating bo'stonida sekiz uchmoq bT"bir rayhoni dilnavoz va jaloliyating zindonida etti tamug' - bir samumi jongudoz. Hashamating borgohida bir shamma - mehri munir va sanKjating korgohida bir lavha - sipehri asir. Yuz bu olamcha mavjud etay desang, "kun fayakun" iborati anga kofiy va ming onchani maKjdum etay desang, "haboan mansuro" ishorati anga vofiy. Vahdoniyat sifatida shariku vazirdin mubarro va fardoniyat siyratida volidu valaddin muarro. Ilming daryosidin har gavhar nujum duraridin pokroq, mulkung sahrosidin har lola quyosh mashKjalidin otashnokroq. Bemonandlig'ingg'a "laysaka mislihi shayKjun" guvohi sodiq, bepavyandlig'ingg'a "lam yalid va lam yulad" dalili muvofiq. Har negakim tashbih qilinsa o'xshamassen, yaxshi boqilsa ul sandin durur va sen ul emassen. Hamdingda takallum ahli tili kosir, siposingda mutakallimlar ajzdin mutahayyir. Bu bobda "lonuhsi sanoan alayka" mazkur bo'lur, har necha balog'at lofin urgan dam urmasa, maKjzur bo'lur.

NAKJT. Ulki, "kuntu nabiyyan va Odamu baynal-moi vattin" mazmuni anbiyoga muqaddamdur, "rahmatan lil-olamin va xotamun nabiinin" mantuqi bila alarga muaxxar va xotamdur, habibi Hazrati Iloh Muhammad rasululloh sallallohi alayhi vasallamdur. Yuz yigirma to'rt ming anbiyoyi mursal xilqatidin murod ul va barcha anga xayl va o'n sekiz ming olam ixtiroKjiddin maqsud - ul va ofarinish anga tufayl. Nubuvvat taxtida humoyui farqi uzra toj, anbiyovu rasul xaylida sohibmeKjroj, avvalinu oxirin xalqi aning shafoatiga muhtoj. Buroqi inoyat aning markabi ulvi xiromi va Jibrili hidoyat aning payki barqomi, laylat ul-meKjroj aning shabistoni va "li maKjollohi vaqtun" aning maqomi. "Salavotullohu alayhi va alo olihit-tayyibin va ashobihit-tohirin".

MUNOJOT.

Ilohi, akram ul-akramin - sen va men - gunohkor.

Ilohi, arham ar-rohimin - sen va men tiyra-ro'zgor.

Ilohi, agarchi jurmu isyondin o'zga ishim yo'q, ammo sendin o'zga ham kishim yo'q.

Ilohi, yo'q erdim bor etting, tifi erdim, ulug'lar jarg'asig'a qotting, ammo nafsu havo elidin zuhlum niholin ushotting va ofiyatim xaylin yozuq sipohi turktozidin tarqatting.

Ilohi, yomon afKjolimdin parishonlig'nm cho'qtur va shum nafsimda pushaymonliq yo'qtur, mundoq balodin qutulurg'a ummidim sendin-o'qtur.

Ilohi, o'zhluk yomonlig'idin o'zlugum bila o'ta olmaydurmen va yaxshilarning etagin yomonlig'im uyotidin tuta olmaydurmen.

Ilohi, yillar ibodat qilg'onni rad qilsang, hech kim daxl qila olmas va qarmlar isyon qilg'anni qabul qilsang, hikmatin hech kishi bila olmas.

Ilohi, Odam xilofot taxtining mustavjibi o'zimu bo'ldi, sening taqdiring bo'lmay shayton muxolifatining so'zimu bo'ldi?..

Ilohi, berguchisen ham fisqu fujurni, ham zuhd, ham varaKjni, alarning tuhmatin bir necha ojizg'a bog'lamoq ne yaKjni?

Ilohi, inoyatingg'a ummidvormenkim, gunohim behaddur va rahmatingg'a sazovormenkim, xatovu sahvim beadaddur.

Ilohi, dardi holimni har kimga aysam, rad qilsa, sanga tavajjuh etkaymen va agar sen rad qilsang, netkaymen va kimga ketkaymen?

Ilohi, sening yo'lungda tufrog' etsa, to'tiyodur va kesak yo'luqsa, kimyodur, g'ayringdin qizil oltun qora tufrog'dek beqadru kambahodur.

Ilohi, yomonlig'imdin agarchi ko'n alamim bor, g'am-xorim sen bo'lsang, ne g'amim bor.

Ilohi, dunyo mayli rishtasin ko'nglumdin uz va nafsoniyat tiyraligida hidoyat shamKji bila o'zung sori yo'l ko'rguz.

Ilohi, ul uzun yo'l va qatig' vodiya inoyating bila yo'lda va aning qatKjida ayog'im toyilsa, dastgirliging bila qo'lda.

Ilohi, bu yo'l sayrida shaytonni tegramga yovutma, agar ul aduv yo'l ursa zuhdumdin ne kelgay, inoyatingni o'ksutma.

Ilohi, taqvie berki, nafsi g'addor anga zabun bo'lsun, varaKje nasib qilki, shaytoni nobakor boshi aning ayog'ida nigun bo'lsun.

Ilohi, g'aflet uyqusidamen, bedor qil va jaholat mastligidamen, hushyor qil.

Ilohi, ul bedorlig'ni ogohlikka etkur va bu xushyorlig'ni beishtibohlikka ulandur.

Ilohi, dushmandur shaytoni xiylanamoy manga va nafsi xudroydur korfarmoy manga, bu vartalarda dastgir bo'lmasang, voy manga.

Ilohi, agar xislatim egridur, niyatim tuzdur, bu jihatdin agar qo'rqunchum bordur, ammo ummedim birga yuzdur.

Ilohi agar afKjolimga boqsam, uyot o'lturur va sening karamingni sog'insam, ummid tanimg'a jon kelturur.

Ilohi, sendin yomonlig' kelmas va mendin yaxshilig', sen yaxshisen va men yomon. Har kimga o'ziga munosibdur qilg'. Tikan ishi sanchilmoq uchun, ani kuydurmak munosibdur, bahor fayzi om uchun, anga gul musohibdur.

Ilohi, tufrog'din el ko'ziga tiyralik etar va quyosh ashiKja bila olam ahli ko'zin ravshan etar.

Ilohi, chun har ne qililur sanga taqdiridur, qilg'uchig'a qilmoqta ne tadbirdur.

Ilohi, taqdir qilg'aningni qilurg'a ne ixtiyor, qilmasmen demakka kimning haddi bor.

Ilohi, agarchi zalolatqa tushubmen, ammo hidoyatingga talabgormen va agarchi tamug' o'tig'a tushkali yovushubmen, ammo rahmatingdin umidvormen.

Ilohi, umidimni karamingdin maKjdum qilma va rahmatingni xaloyiqqa om qilg'onda meni ham mahrum qilma.

Ilohi, agar dastgir sen bo'lmasang, aso hamonu it g'unjisi hamon va agar pardapo'sh sen bo'lmasang, rido hamonu eshak arg'amchisi hamon.

Ilohi, toatingg'a havasim bor, ammo nafska zabunmen, ibodatingg'a multamasim bor, ammo giriftori ishqu jununmen.

Ilohi, lahvu havo mayidin mastmen, ujbu riyo jomidin mayparastmen, bu dastovizlar bila shaytong'a hamdastmen.

Ilohi, pariuzorlarga meni devona qilding va shamKji ruxsorlarga ko'nglumni parvona qilding, bu sabablardin rasvolig' bila olamg'a afsona qilding.

Ilohi, necha musalsal zulf savdosidin bo'ynumda zanjir bo'lg'ay va muanbar xol xayolidin ko'nglum asir, sanga taqdir bu navKj

ersa, manga ne tadbir?

Ilohi, ko'nglum kishvari qaro kirpiklar yasoli yag'mosidin buzuqtur va sabrim uyi gulrang uzorlar xo'yi selidin yiquqtur.

Ilohi, har otashin laKjI mening o't tushkan jonimdin namudor va har serob g'unchada mening ko'p paykon ko'nglum shakli padidor.

Bu ofatlarning iloji senga osondur, menga dushvor.

Ilohi, sho'xi chobuklarg'a chevilanda har yon shitob solursen va alarning har yon shitobidin mening oshufta ko'nglumga har dam iztirob solursen.

Ilohi, alarg'a ul shitobdin qaror yo'q va menga bu iztirobdin ixtiyor yo'q. Alarning dilrabolig'i ham - sendin va oshufta ko'nglumning mubtalolig'i ham - sendin.

Ilohi, birav husniga malohat berursen va aning tuzin mening ko'nglum jarohatig'a sepursen.

Ilohi, birav mijasi nishin zahrolud etarsen va uning no'gin mening yaralig' bag'ring'a sancharsen.

Ilohi, shamKj husni bezanmami ham sendin va parvona joni o'rtanmami ham sendin.

Ilohi, gul uzorig'a dilafro'zluq ham sen berding va bulbul fig'onu zorig'a jigarso'zluq ham sen berding. Agar qaysi shamKji gulrux ishqi o'tinkim ko'nglumga solding, parvona va bulbuldek sabru qarorimni olding.

Ilohi, agar ishq subatidin bazm tuzdum va may seli ofatidin taqvo va zuhdum uyin buzdum. Ul ne may ichmak va ayog' tutmak erdikim, ayog'-ayog' qon yutmoq erdi.

Ilohi, agar hajr shiddatidin tunganlar o'rtadim, dinu islom mazraKjida xirmanlar o'rtadim.

Ilohi, har tungan savolidin ofiyatim ruxsorin qaro qildim va aning dudidin imonim ro'zgorin qaro qildim.

Ilohi, agar havasdin bosh-ayog' yalang har yon yugurdum, boshdin-ayog'im yomon erkanin xaloyiqqa bildurdum.

Ilohi, agar shavq jununidin ko'ksung'a tosh urdum, ul tosh bila nangu nomusum shishasin sindurdum.

Ilohi, gohi bu junundin atfol toshin boshimg'a yog'durdum, gohi ahbob malomati nishin ko'nglumga etkurdum.

Ilohi, qaysi isyon tiyralig'i bilakim, ofiyatim yuzi harormadi, qaysi bedod subatikim, men qaro yuzlukka bormadi.

Ilohi, yigitlig'im bu navKj ham qatig' o'tti, ham achig', qarilig'da yuz qatla o'zumni o'ltursam ne asig'.

Ilohi, emdi hamkim, barchadin kechmak xayolin qilurmen, o'zlugum bila kecha olmon, yaqin bilurmsn.

Ilohi, andoqki, bu balolarg'a solding, qutqor va andoqkim, bu ibtilolarg'a kiyurdung, chiqor.

Ilohi, men tavba qildim degandin ne sud, sen tavba bergilki, ham Tavvobsenu ham MaKjbud.

Ilohi, namozeki, el bo'Imag'uncha qilmag'aymen, xudnamolig'dur va ul namoz uchun xirqavu rido xudoroylig'dur.

Ilohi, ul namoyishu oroyishdin ko'nglumni mubarro qilg'il va bu navKj shayton libosidin paykarimni muarro etgil.

Ilohi, toatqa tavfiq bersang, riyodin asra va ibodatqa yo'l ko'rguzsang, xatodin asra.

Ilohi, ul toatki, ujb kelturgay, ko'nglumga yovutma va ul maKjsiyatikim uzrga etkurgay, tilimdin yiroq tutma.

Ilohi, beiloj dardga alil qilma va bemuruvvat nomardga zalil qilma.

Ilohi, beasllar mazallatidin asra va bediyonatlar tuhmatidin asra.

Ilohi, johil suhbatig'a poband etma va arozi hashmatig'a hojatmand etma.

Ilohi, nosiposlar malomatidin yiroq tut va haqshunoslar xususiyatidin qiroq tut.

Ilohi, ko'nglumni dardu shavqing muhabbati bila ovut va ko'zumni nadomat ashki selobi bila ravshan tut.

Ilohi, tilimni neKjmati beqiyosingga shokir ayla va ko'nglumni hamdu siposingga zokir ayla.

Ilohi, qalaming'a hamding raqamig'a mashg'ulluk ber va raqamig'a xaloyiq ko'ngliga maqbulluq ber.

Ilohi, zamirimg'a xudpisandlig'ni yovutma va xotirimni el nafKji aybjo'lug'ig'a tutma.

Ilohi, xayolimni niyozu dard ahlig'a moyil tut va niyozim ko'zin dardmandlar ayog'i tufrog'i bila yurut.

Ilohi podshohi Islomni muslimin boshig'a tutqil bardavom, yaKjni bandalarning ustig'a ko'lankangni qil mustadom, to shohu gadog'a duogo'yliq qilmish bo'lg'aymen, vassalom.

Alisher Navoiyning "Munojot" Asari (Suyima G'anieva)

"Munojot" haqida ilk maKjIumot Ogoh Sirri Lavandning "Turkiya kitobliklarindaki Navoiy yozmalari" nomli "Turk tili aralashmalarini yilligi - ByulletenKj" (Anqara. 1958) da bosilgan maqolasida berilgan edi. Unda Istanbul. To'pqopi. Ravan kutubxonasiidagi Navoiy kulliyotining nafis nusxasi (kotibi Darvesh Muhammad Taqiy, taKjixi - 901-902 (1495-96-1496-97) va Fotih nusxa (Sulaymoniya kutubxonasi)larida kulliyot avvalidan o'rin olgan asar sifatida tavsif qilingan edi.

1973 yil "Adabiy meros - 3" da H. Sulaymonning "Alisher Navoiy kulliyoti qo'lyozmalari tadqiqotidan" nomli maqolasi bosildi.

Muallif Navoiyning jahon kutubxonalarida mavjud bo'lgan 8 ta mo'Kjtabar kulliyoti fotonusxalari, ularning ko'chirilish tarixi nuqtai nazaridan xronologik tartibdagi muxtasar tavsifini beradi. Turkiya nusxalari tavsifida esa Ogoh Sirri Lavand

maKjIumotlariga to'la tayanadi. Lskin undan farqli o'laroq H. Sulaymon Darvesh Muhammad Taqiy ko'chirgan nusxani "shoirning o'zi tuzgan kulliyot nusxasi bo'lib, unda kulliyot uchun Navoiyning o'zi yozgan so'zboshi - Munojot bor", - deb yozadi.

Navoiyning "Munojot" asari Ogoh Sirri Lavandning 1965ВБ"68 yillar mobaynida nashr etdirgan "Alisher Navoiy" nomli 4 jildli kitobining oxirgi jildida eKjlon qilingan edi. So'zboshida noshir yozgan ediki: "Munojot mansur yogarish (duo, o'tinish)larning eng go'zallaridandir. Navoiyning mansur asarlari orasida til va uslub boqimidan eng qusursizi hisoblanadi. Muallif "Munojot" To'pqopi va Fotih kitobxonalaridagi Navoiy kulliyoti nusxalarining boshinda er olmoqdadir", - deb taKjkidlaydi.

"Munojot" mundarijasidan maKjIum bo'ladi. "Kulliyot" uchun maxsus yozilgan so'zboshi emas, Navoiy "Kulliyot" ini tasnif etar ekan, o'zining butun ijodiyotining gumanistik mohiyati, dunyoviylik pafosi, ijtimoiy, siyosiy va falsafiy xarakteri, maKjIum isyonkorlik ruhi, asarlarida o'z aksini topgan shaxsiyati, bir so'z bilan aytganda, ilg'or jihatlar davr mafkurasi nuqtai nazaridan shakkoklik sanalgan muddaolar birlashib shoirda botiniy bir hayajon ruhiy iztiroblar paydo qilgan va u Olloh nazdida tavba-tazarruKj qilish ehtiyojini sezgan, desak xato bo'lmagay. Lekin buyuk dahoning Ollohdan iltijolari ham uning dunyo qarashida va shaxsiyatidagi umumbashariy ahamiyatga molik ilg'or nuqtalarni ro'yi rost ilg'ab olish imkoniyatini beradi.

"Munojot" Muqaddima va 3 qism: "Hamd", "NaKjt" va "Munojot" dan iborat. "Hamd" va "NaKjt" dagi fikrlar Navoiy dostonlari avvalidagi hamd va naKjtlardagi qaydlar bilan mutlaqo hamohang bo'lib, Ollohnin buyukligi, azaliy va abadiyligi, yagonalik sifatleri, Muhammad payg'ambarning taKjirifini beradi. "Munojot" qismi esa bevosita Ollohga murojaat tarzida bitilgan. Muallif undan afv iltijo qilib, o'zini gunohkor, Ollohnin karamli ekanini taKjkidlaydi va panteistik ruhdagi eKjtiroflarga o'tadi.

Modomiki, deydi Navoiy, har qanday mavjudot, uning sifatleri, har bir jonzod, uning feKjl atvori, saKjy-harakatlari Olloh tomonidan qismat etilgan zkan, "taqdir qilganingni qilurg'a ne ixtiyor, qilmasmen demakka kimning haddi bor".

MaKjIumki, Navoiy hayotining oxirida birmuncha yillar avval yuragi tubidan o'rin olgav haj safari ishtiyoqi yana olovlanadi. U

